

ȘEZĂTOAREA

Anul XI, vol. VIII, No. 7-8. — Folticenii, Sept.-Octomb. 1903.

CREDINȚI DESPRE ANIMALE

Sunt doi ani de cînd am primit de la D-l N. W. Thomas, bibliotecar la British Museum din Londra, un cercetător cunoscut în materie de folklor, un chestionar asupra credințelor relative la animale. Pentru un studiu amănunțit asupra acestei chestiuni, Dl. Thomas voia să cunoască și credințele poporului nostru.

Sistemul acesta al anchetei sau chestionarelor, fiind unul din cele mai lesnicioase, am trimis, la multe persoane, un număr însemnat de exemplare din chestionarul D-lui Thomas, prelucrat de mine pe limba românească. Unele din acele persoane, mi-au comunicat răspunsurile, pe cari le-am așezat în rândurile care urmează.

Da, deci, întrebările și răspunsurile lor, în ordinea din chestionar, așa ca să se poată servi de el și acei cari ar vrea să se ocupe cu adunarea unui material așa de important.

Persoanele cari mi-au dat ajutor la alcătuirea acestui articol, și cărora le mulțămesc, prin aceasta, sînt :

Dl. *N. Apostol*, profesor la gimnaziul din Roman, care mi-a comunicat o serie întregă de răspunsuri, adunate de el și de elevii săi de prin județele Roman, Bacău, Neamț, Suceava, Dorohoi, Botoșani, Tecuci, Ialomița, Dolj, R.-Sarat, Putna, Constanța, Prahova, Tutova, Vaslui, Buzeu, Teleorman ;

Dl. *G. Popescu*, din Perieni, jud. Tutova ;

Dl. *Gr. Coatu*, din Banea, jud. Tutova ;

Dl. *I. T. Popovici*, din Bosia, jud. Iași ;

Dl. *E. Patriciu*, din Smulți, jud. Covurlui ;

Dl. *Gruia M. Păunescu*, din Slobozia, jud. Vlașca ;

Dl. *V. Hudîță*, din Bogdănești, jud. Suceava ;

Dl. *A. Vasiliu*, din Tătăruși, jud. Suceava ;

Dl. *P. Herescu*, din Găinești, jud. Suceava ;

Dl. *S. Teodorescu-Kirileanu*, din com. Broșteni, jud. Suceava ; și

Dl. *M. Lupescu*, din județul Suceava.

Am reprodus credințele întocmai așa cum mi-aș fost comunicate, de și unele din ele nu sînt destul de lămurite. Aș fi putut să mă adresez la acei cari mi le-aș trimis, cu rugăminte de a-mi da explicațiile necesare; nu am mai făcut aceasta, pentru că e greu să abuzezi de bunătatea oamenilor, și afară de aceasta, unii din corespondenții rămași anonimi, precum elevii D-lui Apostol, imprăștiindu-se, nu li mai puteam da de urmă. Să sperăm, însă, că golurile se vor complecta, cu timpul, și că vom ajunge, cîndva, să adunăm tot ce a mai rămas neperdut din comoara de credinți a poporului nostru.

Iată acuma chestionarul cu răspunsurile căpătate :

1). *Despre cari animale (vite, paseri, pești, insecte) se crede că e bine ori rău cînd le vezi ?*

Aproape în toată România este răspîdită credința că nu-î a bine cînd întilnești iepurele : cînd îi taie iepurelele calea ¹⁾. Cu toate acestea, în Găinești (jud. Suceava), ar exista credința că îi merge bine cînd îi iese iepurele înainte.

Toate fiarele selbatece prevestesc a bine, cînd îi iese înainte : lupul, [Găinești, Banca, Smulți], ursul, vulpea, (Găinești); pe cînd pe multe din animalele prietene omului, nu-î bine să le întilnești în cale. Nu-î bine să vezi cal alb la Bobotează (Roman), pentru că nu se mai mărită fetele. Cari fete? Ale tale (dacă le ai), acele din satul tău, sau toate fetele, în general? Răspunsul e scurt și puțin lămuritor. Dar nu numai calul, ci și nevinovatul minz e un semn rău numai de-l întilnești (Smulți); în unele locuri, însă, e a rău cînd îl vezi în luna lui Mart (Fălciu).

Bivolul și porcul negru [jud. Suceava], porcul cu paie în gură [Roman]; mielul negru, văzut întai primăvara (Smulți); mișa, cînd se spală pe bot [Roman]; șoarecele cînd îi taie drumul [Uniceni, jud. Roman] și cucul (Perieni, Tutova), sînt semne rele. Și — cine ar putea crede? — cocostirecul, rîndunica și cucoara, cari ni umplu inima de bucurie, cînd ni sosesc primăvara, sînt prevestitoare de rău, dacă le vedem, pentru prima oară, singuratece : un singur cocostire, ori o singură rîndunică (Piatra-Neamț). O singură cucoară, arată viață scurtă (Cuza-Vodă, jud. Roman). — În cîrd văzute, cucoarele, e semn bun : atîția ani vei trăi, cite cucoare vei vedea (Cuza-Vodă);

1). Comunicată din următoarele localități: Tătărăuși și Bogdănești, jud. Suceava; Perieni și Banca, jud. Tutova; Posia jud. Iași; Smulți, jud. Covurlui; Colilia jud. Ialomița; Scăești jud. Dolj; Gîrlești, jud. Prahova, și din următoarele în jud. Roman: Băcești, Cuza-Vodă, Tupilați, Volontărești și Brănișteni.

de asemenea e a bine să vezi mai mulți cocostirci odată (Piatra-N. ; Pașcani, Suceava ; Unicenii, Roman).

De cocostircii mai este legată și o altă credință : e bine când îi vezi pe sus, și e rău când îi vezi pe jos, căci te vor dura picioarele peste an (Smulți).

Vaca-Domnului, buburuzul, (Roman, Piatra, Pașcani) ; șopirla verde [Galbenii, jud. Roman], boboci și mielul alb (Smulți), e bine când îi vezi.

Dacă te întâlnești cu porumbelul, îți merge bine ²⁾; iar ciorii, când îți ies noaptea, prevestesc moartea [Bogdănești].

În cele mai multe localități, fluturele alb e semn bun, pe când în Piatra-N. arată slăbiciune, iar în Tătărăuși prevestește că vei fi cam bolnăvicios. Fluturele colorat (Piatra-N.) și în special cel roșu (județele Roman și Suceava), e a bine, pe când cel galben, tot în jud. Suceava, e semn de boală.

2). *Despre cari animale se crede că aduc bine sau rău la casa unde se află ?*

În Băcești, jud. Roman, se crede că ori-ce animal negru, aduce bine la casa unde se află. În alte localități se vorbește numai de anumite animale negre : cine negru (jud. Suceava și Roman), mița neagră și cucos negru (jud. Suceava ; Bosia, jud. Iași). În Roman, Pașcani și Piatra se crede că e bine când îți vine, la casă, mița străină, iar prin jud. Suceava e considerat ca aducător de bine cîinele străin care se opoșește la casa ta. În Slobozia, jud. Vlașca, se explică pentru ce cîinele aduce bine : pentru că el se roagă să trăiască stăpînul ca să aibă cine să vadă de el.

Aduce bine la casa omului : *cocostircul* [Bogdănești, jud. Suceava ; Mănăstireni, jud. Botoșani] ; *rîndunica* [Bogdănești] ; *păunii* (Băcești) ; *broasca țestoasă* (Roman, Pașcani) ; *serpele de casă* [Mănăstireni] și *hulubii* (Băcești).

E curios, însă, ca, în comuna Băcești din jud. Roman, să fie credința că hulubul (porumbelul) aduce bine la casa unde se află, de oare ce în alte localități din acelaș județ, și în județele Neamț și Suceava, hulubiile sînt considerați ca de rău augur.

Acelaș lucru se petrece și cu păunul, care, pe când în Băcești, e bine să-l ai la casă, în alte localități ale jud. Roman și în Burenii, e de rău augur.

2). Colilia, Ialomita ; Girlești, Prahova ; Scăești, Dolj ; Lisa, Teleorman ; Calfa, Constanța ; Dimăcheu, Dorohoi.

Gingașele și nevinovatele *mierle* [Bacău] și *turturele* (Roman), aduc rău la casa unde se află, ca și *piherea* (bibilica), după credința răspîndită în Boureni și alte alte sate din jud. Suceava.

Orî ce animal roșu, bălțat, pripășit la casă, aduce rău. Așa se crede în Băcești, jud. Roman, localitate care pare a fi veșnic în dușmănie cu restul țării, de oare ce, mai pretutindenî cînele și mița cari să pripășesc la casa cuiva, aduc bine; și nicăeri nu se face deosebire între cîinii și mițele pripășite, după culoarea părului lor. De altfel, în Slobozia, jud. Vlașca, *pisica* e considerată ca de rău augur la casă, pentru că ea zice: „să dea Dumnezeu să moară stăpînul, ca să minînc tot ce este în casă“

În Dobrovăț, jud. Vaslui, și Dimăcheni, jud. Dorohoi, *vicspele* sint considerate ca aducînd rău la casă. Nicăeri nu se crede rău despre *cal*; cu toate acestea, prin jud. Iași se crede că nu e bine să îți la casă *cal abraș*, pentru că 9 cai, după el, trebuie să se ducă de sufletul dracului, adică să moară sau să fie furat ¹⁾).

2). *Despre cari animale se crede că prevestesc moartea?*

Pretutindenî, la romîni, este credința că *cucuveica* și *cînele*, cînd urlă, prevestesc moartea. Prin unele locuri, însă, se crede că *cucuveica* ride și plînge, și că numai plinsetul ei prevestește moartea.

Cînele, după cum se crede în Roman, prevestește moartea și cînd scurmă în fața casei.

Prevestitoare de moarte se mai crede a fi: *găina*, cînd cîntă cucoșește, — credință foarte răspîndită; *boul*, cînd mugește spre sărbători mari (jud. Suceava); *cucu'*, cînd intră în grădina unui om bolnav (jud. Suceava; Perieni, jud. Tutova), și *liliacul* [Bogdănești].

În Dobrovăț, Buhuși, Ghidigeni și Nicoleşti, sat din jud. Buzău, se cunoaște sub semnele de *ceasoruicul morții* o insectă ce se află în perețele casei, și care prevestește moartea.

4). *Despre cari animale se crede că prevestesc belșugul sau lipsa recoltelor?*

Răspunsurile sint concise:

Este semn că anul va fi mănos, cînd furnicele ies devreme primavara (jud. Suceava); cînd găinele se culcă sara devreme și se scoală dimineața firziu [Tătăruși, Bogdănești]; cînd, în timpul iernei,

1) Această credință mi-a fost comunicată de Dl. I. T. Popovici învățător în comuna Bosia, jud. Iași, fără a-mi arăta dacă credința există în acea comună, sau a întilnit-o D-sa prin alte părți

se arată stoluri numeroase de paseri [Perieni]; cînd toamna vor fi giște selbatice multe (Colilia); cînd șoarecele își face cuib pe o buruiană, mai sus de la pămînt [Roman]; cînd în ziua de Ovidenie oile își scutură lina (Banca), și cînd se ivesc cărăbuși mulți [Cîrligî, Bosia, Smulți, Piatra, Roman, Băcești, Cuza-Vodă].

E semn de lipsă : cînd găinele se culcă tîrziu și se scoală cu noaptea'n cap (Tătăruși, Bogdănești); cînd sînt șoareci mulți pe cîmp (Boureni, Dobrovăț, Roman), sau *grivani*, adică șoareci pestriți (Colilia).

5). *Cele din urmă spice la cules, au un nume de animale ? Se spune că un animal oare care trece pe cîmp cînd grîul se apleacă la suflarea vîntului ?*

Prea puține răspunsuri am primit la această întrebare. — Prin jud. Roman, cele din urmă spice de grîu poartă numele de *iepure*, iar în Corod, jud. Tecuci, cînd rămîn cele din urmă fire la sapa popușoiului, se zice : *să prindem iepurele*.

În Slobozia, jud. Vlașca, cele din urmă spice de grîu se zic : *barba popei*. — Dați acest răspuns ce mi s-a comunicat, fără a face nici o apropiere malițioasă.

În Mărgineni din jud. Neamț, cînd grîul se apleacă la suflarea vîntului, se zice că trece scorpia, iar în Roman se zice că trece rîndunica.

6). *Se crede că vei fi fericit ținînd, pe lîngă tine, oare cari animale, paseri, etc. ? Se crede că trebuie să prinzi, să saluți sau să ucizi animalul pe care-l întîlnești întîia oară, primăvara ? Sînt animale, ouă de paseri, etc., pe cari nu trebuie să le aduci la casa ta ?*

Cinele și cocostreul aduc fericire, se crede prin jud. Roman.

În comuna Smulți, jud. Covurlui, se crede că trebuie să îți, la casa ta, cal, cum îți scrie la zodie : ori balan, ori negru, ori altfel, căci numai așa îți merge bine ; și tot acolo se crede că dacă aduci, la casa ta, mișă din alt sat, aduci sărăcie.

Primul fluture trebuie prins, este credința în Colilia, jud. Ialomița.

Pe cuc trebuie să-l saluți [cum ?] cînd îl auzi sau îl vezi întîi primăvara, este credința locuitorilor din Smulți, Colilia și Dobrovăț, iar prin jud. Roman se salută cucoarele. Și pe cînd cucul se bucură de așa cinste, pe barză trebuie să o scuipi, și să-ți zici : frigurile mele în penele și în picioarele tale (Slobozia, jud. Vlașca).

Primul șerpe ce vei vedea primăvara, trebuie ucis, ca să nu-ți

la puterea (Smulți), sașu : ca să nu mai vezi șerpă toată vara [Tătăruși, Dobrovăț și unele localități din jud. Neamț].

Vânătorii sînt mai cruzi în superstițiile lor : în cea întâi zi de primăvară, ei trebuie să ucidă ori ce pasere ar întîlni, pentru a avea noroc la vînat (Banca, jud. Tutova), iar prin jud. Suceava, un vînat, înainte de a-și începe campania, cată să ucidă o țarcă, pentru a-și desfunda pușca.

În Colilia se ucide grierul, iar prin județul Roman, șoarecele.

În Smulți se crede că nu e bine să aduci în casă ouăle mici de găină, numite *stîrpitură*, ci să le arunci peste casă, și de vor avea, în ele, chip de berbec, va fi bine, iar de vor avea chip de șerpe, va fi rău.

În Scăești, jud. Dolj, nu se aduce în casă ouă de rîndunică și de cucuvea, iar în Roman, pe lîngă ouăle de rîndunele, nu se aduc nici acele de cucoară.

7). *Ce însemnătate are culoarea albă în superstiții ? Animalele albe sînt privite ca sfinte ?*

La această întrebare, se răspunde că în Scăești, jud. Dolj, în Dobrovăț, jud. Vaslui și în Colilia jud. Ialomița, culoarea albă este semnul virginității și al veseliei. — Mai multe explicații nu ar fi stricat, dar atîta e tot ce am putut afla.

Din Bogdănești, jud. Suceava, se răspunde că găștele și găinele albe sînt privite ca sfinte. — Nu se spune, ceea ce ar fi de dorit, prin ce se manifestează respectul cătră aceste obiecte sfinte.

În Smulți se crede că e bine cînd vezi întâi primăvara, puî de animale *albi*.

Oamenii din Elisabeta, comună în jud. Roman, cred că bolnavul care se visează îmbrăcat în alb, are să se facă sănătos.

Sub formă de porumbel alb se arată sufletul omului, se crede în Perieni, jud. Tutova. De aceea se și pune o bucată de pînză albă, de-asupra ușei, în streșină.

Locuitorii din Bosia, jud. Iași, își inchipuesc că holera, cîuma, anghina, apar sub forma unor femei îmbrăcate în alb.

8). *Sînt animale considerate, oare cum, ca sfinte, adică pe cari nu trebuie nici să le ucizi, nici să le mînuiești, nici chiar să le vezi ; pe cari nu trebuie să le numești cu numele lor adevărat, și de cari nu trebuie să te atingi, de ele, de cuibul lor, etc. ?*

Se știe, că aproape peste tot locul este credința că rîndunica

nu trebuie ucisă. Cocostircii și cucuarele se bucură, de asemenea, de oare care considerație, și foarte rar se va găsi un român care să leucidă.

Cucuveaua și broasca sînt considerate chiar ca sfinte, prin jud. Roman, și este credința că cucuveaua nu trebuie ucisă.

9). *Sînt animale cari se minîncea numai odată pe an, sau cari se minîncea odată pe an cu mare ceremonie?*

De prin județele Ialomița, Prahova, Vaslui, Tutova și Dolj, se răspunde că porcul, la Crăciun, și mielul la Paști, se minîncea cu mare ceremonie. În com. Banca, jud. Tutova, cînd se taie porcul și se cenătuește, îl pune cu capul la răsărit, îi face cruce cu cuțitul în frunte și zice: „Doamne ajută să-l mincăm cu sănătate“.

De altfel la toți românii porcul are o trecere deosebită, și de obicei se taie numai în ziua de Ignat, de unde și proverbul: Porcul nu se ingrașă în ziua de Ignat.

În Slobozia, jud. Vlașca, se minîncea, la Crăciun, vrăbiile, cari se crede că dau putere.

10). *Sînt animale cari se minîncea odată pe an, sau cari seucid la serbători? Sînt păseri ale căroră ouă se distrug, sau animale cari se ucid de obicei, sau pe cari se bat cu biciul?*

Șerpii, painjenii și șoarecii se ucid, de obicei. Despre painjenii este chiar credința că Dumnezeu lartă 7 păcate celui care ucide un painjăn.

În Roman se omoară culbecul fără casă, „fiindcă iese șerpele“.

Ouăle diferitelor păseri se distrug. Așa în Roman se distrug ouăle părăsite de găină și ouăle de pupază, iar în Scăești, jud. Dolj, ouăle de cucuvea.

Pe cînd nicăiri în Moldova, nimeni nu ucide un cîine, așa, din senin, în Muntenia este acest obicei. Așa în Colilia jud. Ialomița, în prima zi a postului celui mare, Luni dimineață, pînă la ceasurile 12, se ucid cîinii.

În Roman, iacustele se bat cu biciul.

11). *Se obișnuiește a primbla animale sau oameni îmbrăcați cu piele de animale în oarecari anotimpuri? Se ard cînd-va animale? Se vînd insecte, etc. în oare cari anotimpuri? Se cumpăr păseri etc. pentru a le pune în libertate?*

Este, în de obiște, cunoscut că, în spre Sf. Vasile, flăcăii se fac urși, capre, cai, îmbrăcîndu-se în pieile acestor animale, sau imitînd

pielea lor. In com. Banca, jud. Tutova, în ziua de 1 Ianuar, se fac moșnegi îmbrăcîndu-se în piei de oaie.

Sînt animale cari se ard. — Bursucul se arde de viû în Băcești, jud. Roman ; în jud. Suceava sînt locuri unde cenușa țărcei [coșofaneî], se dă în hrana cailor, pentru a-i îngrășa ; în Cîrligî, cînele turbat se omoară și se arde, și în Coșula, jud. Botoșani și Găgești, jud. Fălciû, se primblă animalele prin acest fum, pentru a le feri de turbăciune ; iar în Corod, jud. Tecuci, Ștîubeiû, jud. R.-Sărat și Stolniceni, jud. Suceava, toți ai casei trec prin acest fum.

În jud. Fălciû și Bacău, șerpele se pune în ceaun și se arde, și cenușa se întrebuintează pentru a vindeca mușcătura de șerpe.

În multe locuri, prin Moldova, se cumpără păseri pentru a li se da drumu. De această favoare se bucură pițigoii (Banca), și turturelele [Corod], iar în jud. Roman mai multe alte păseri.

12). *Se crede că se capătă sănătate mîncînd carnea oare căror animale, lășîndu-le să moară în mînă, sau atingîndu-le ? La ce vrîstă trebuie să faci aceasta ?*

Durerea de piept și lipitura se vîndică înghițînd inimă crudă de porumbel. [Banca].

Se minîncă carne de broască țîstoasă, pentru boală de piept. (Urecheni, jud. Neamț).

Borș de carne de barză e bun contra unor boale [Smulți].

Oamenii cari aû abuzat în tinerețe, minîncă carne de cristel, uscată bine, ca să se mai ușureze. (Bogdănești, jud. Suceava).

Dacă omori un orbete cu mîna, e bun pentru femeî, la curgerea țîțelor. (Corod, jud. Tecuci).

Capeți putere și sănătate dacă omori țîncul pămîntului strîngîndu-l de git, pe la spate. — Jud. Roman.

În Pașcani, jud. Suceava, se crede că e bine să țîi în mînă un stiglete, cînd moare, pentru că tremură și-ți trec frigurile.

13). *De cari animale se servesc în medicina populară și în farmăcătorie, și în ce scop ? Se crede că influența magică variază după anotimpul în care a fost ucis animalul ?*

Despre acest capitol, făcînd parte din *Medicina populară*, s-aû scris multe, chîiar în „Șezătoarea“. Cu toate acestea este încă material de adunat. Daû mai la vale, răspunsurile ce am primit.

Broasca de zemnic, pisată și amestecată cu lapte, usturoiû și păcură, e bună pentru vite bolnave, iar zama de broască țîstoasă e leac pentru boale de stomac, (Bosia, jud. Iași).

Untul de lemn în care s'a ținut o șopîrlă, e bun pentru gîlci. Perieni, Tutova.

Mintușul (pește) e bun contra scrofulelor. — Bosia.

Gușterului i se taie capul în luna lui Mart, cu o monedă de argint, și se întrebuintează la boale de gît. — Scăești, jud. Dolj.

Ariciul și bursucul, fierți în untdelemn, e bun pentru reumatism; broaștele tăiate în două, pentru boale de gît; pielea de iepure, pentru jungîuri. — Județele Bacău, Roman și Suceava.

Porumbeii tăiați în două, sînt buni pentru tifos. — Iași.

Pielea de nevăstuică, uscată, e bună pentru friguri. — Roman.

În știucă se găsește un pește mic, pe care de-l minînci uscat, scapă de friguri. — Roman.

Puiū negru dacă minînci în luna Mart, și se vindecă ori ce rană. — Roman.

Fierea de porc e bună pentru friguri. — Roman.

Buba neagră se vindecă punind peste ea pielea unui puiū cu pene cu tot; pentru vermî se face tot așa, dar puiul să fie negru. — Bogdănești, jud. Suceava.

Pelița de pe rinza găinei, uscată și pisată, se dă de băut în apă pentru oprirea udului la barbat. — Bogdănești.

În Tătăruși, jud. Suceava, se spintecă de vii căței și se pun la frinturi de oase, iar în Cîrligî, jud. Neamț, cine are vre o rană la picior, spintecă un cățel fără ochi, cum îl fată călăua, și-l pune la rană; și tot aici, pentru a vindeca rănile, se ferbe un șerpe de viu în oală acoperită, și zama se toarnă peste rană.

Cu gîndaci de turbă, în Broșteni, jud. Suceava, se trage din cap beșica cea rea.

Cîrțița servește la mai multe leacuri. Prin jud. Suceava, unele femei cari fac copii și li dor țltele, prind o cîrțiță și o omoară, cu mîinile la spate, crezînd că astfel se vor lecuî. În Slobozia jud. Vlașca, este credința că dacă cineva este bolnav de *cîrțiță* [bubă sub gît], se lecuiește luînd o cîrțiță (un sobol) și omorînd-o, între degete, la spate, pentru ca să nu vadă cîrțița, căci dacă ar vedea-o, nu se mai face bine. Iar prin jud. Roman se crede că e de ajuns să fi utim *flucul pămîntului* cu două degete, pentru ca să vindecî gîlcele aceluî pe care-l vei freca, la gît, cu acele degete.

Multe animale se întrebuintează în fărîmăcătorie. Ariciul, broasca, pielea de șerpe, gîtlejul de lup, liliacul etc., se pun adese ori la contribuție de vrăjitoarele satelor.

Cu cap de cîne și mișă moartă se face de urit în Perieni jud. Tutova

În Bosia, jud. Iași, se întrebuițează picioarele, limba și penele cucului în farmece de dragoste.

Prinzî un liliac, îl puî sub oală pe un moșinoiū de furnică, pînă-î rămîne numai oasele; dintre ele se alege numai laba, cu care se face de dragoste, [Burdusaci, jud. Tecuci]. Tot așa se face prin jud. Suceava, cu deosebire că dintre oase rămîne — se crede — unul în formă de greblă și altul în formă de țapoîū; de atingî, pe cineva, cu grebla, moare după tine, iar de-l împungî cu furca, fuge de tine de-și scoate ochii.

În Slobozia, jud. Vlașca, femeile caută lup turbat, îl descintă și-î iaū urletul, și de acest urlat se servesc ca să ia sporul (mana) altuia. Aceasta se face mai ales, în noaptea de Sf. Gheorghe.

În Saraî, jud. Constanța, se taie capul șerpelui cu o monedă de argint, și i se pune în gură trei fire de usturoiū, cari incolțesc; le puî la pălărie, și în sara de Sf. Gheorghe, cînd vin vitele de la pășune, să te suî pe ceva înalt și vei vedea vrăjitorul sau vrăjitoarea.

În Pașcani, jud. Suceava, se alungă pîatra [grindina] cu pîlea unei broaște prinsă în beciū, jupuită de vie, și aninată într'un capăt de băț de arin.

Prin unele părți din Moldova, cine vrea să ajungă la vre o demnitate, de pildă să fie ales Primar, poartă, în căciulă, cap de pișigoîū.

14). *Se fac copturi (colaci, plăcinte, etc.) în formă de animale, sau cari să poarte un nume de animal? Se vînd animale, făcute din pămînt, etc. ?*

Obiceîul de a face colaci în formă de porumbel, de pupăză, e răspîndit pretutîndenî. *Hulubii* fac bucuria copiilor pe vremea Paștelor. În unele localități din județele Tutova, Tecuci, Bacău, Suceava, Dorohoi, Botoșani, Ialomița, se fac colaci și în formă de cloșcă cu puî, cocoș, etc.

În Colilia, jud. Ialomița, se fac și în formă de melci.

Animale făcute din pămînt, se vînd în unele locuri. În București, mai cu samă, la Moși, se găsesec animale de lut de toată naivitatea.

Prin jud. Roman și Bacău se vînd cîtițe făcute din pămîntul mușunoaelor lor.

15). *Se crede că morții apar sub forma unui animal?*

Credința e generală. — Apar sub formă de mișă, capră și țap,

se crede în județul Suceava, Tecuci, R.-Sărat și Prahova; în Dobrovăț, jud. Vaslui, se crede că apar cu trupul jumătate om și jumătate cîine, și se numesc *moroii*, iar în com. Banca, jud. Tutova, se crede că apar sub formă de bivoli, și se numesc *strigoii*.

În jud. Suceava se crede că copiii morții nebotezați — moroii — se fac căței, miși, și vin de mîna sub fereastra mamei.

În Smulți, jud. Covurlui, se crede că morții se arată prin casa în care au locuit, sub formă de flutur.

16). *Se crede că vrăjitoarele ăă forma unui animal?*

Din mai multe localități, din Moldova, mi s'a răsuns: „da“, și alita tot. — În com. Burdusaci, jud. Tecuci, se crede că vrăjitoarele ăă forma de pasere.

17). *Despre cari animale se crede că cunosc limba omenească?*

Aproape pretutindenă se crede că mița și cîinele înțeleg ce spune omul; iar prin unele localități este convingerea că toate animalele cari trăiesc la casa omului, îi înțeleg limba.

18). *Despre cari animale se crede că ăă forma omenească, sau că ar fi ființe omenești fermecate?*

În jud. Suceava se crede că rîndunica, ciocirlia și cucul sînt ființe fermecate; aceeași credință o au oamenii din Urecheni, jud. Neamț, despre momița.

Despre oamenii transformați în animale, prin blăstămii lui D-zeu, sînt o mulțime de legende, dar cari nu intră în această rubrică.

19). *Despre cari animale se crede că aduc copii și de unde?*

Totdeauna am crezut că povestea cocostircii care aduce copii, nu există la noi, în popor. Primesc, însă, răspunsuri din Dobrovăț, jud. Vaslui, din Bogdănești și alte localități din jud. Suceava, că în adevăr ar fi credință că cocostircii (berzele) aduce copii: „din țara unde trăiesc numai copii, unde-a fi ea“.

Ar trebui controlat, dacă această credință nu e răspîndită numai între persoane cari pot fi influențate de credințe și legende importate de lumea orașelor.

20). *Se povestește despre fete sau băeți lebede; despre străbunii în formă animală, sau cari aveau urechile, etc. de animal; sau despre femei cari au născut animale în loc de copii?*

Despre femei cari au născut animale, sînt multe povești.

Despre Sf. Cristofor se spune că era om cu cap de cine.

Se povestește că unele femei nasc, în loc de copii, purcei, cari se numesc *crasnic*, adică drac; aceștia chiar cum se nasc, încep a țipa și a fugi prin casă. Babele dau foc la sobă, fac jaratec mult, și iaă pe crasnic la goană prin casă, și el neavînd alt loc de scăpare, sare în sobă, unde se arde. [Perieni, jud. Tutova].

21). *Sînt ceremonii la naștere, la nuntă, sau la moarte în cari figurează un animal? Ce animal se mînuiește la masa de la nuntă?*

În scaldătoarea copilului se pun și pene de paseri, ca să fie copilul ușor ca paserile.

Pretulideni, la nuntă, se mînuiește paseri: găini mai ales, precum și carne de vită. — În Colilia, jud. Ialomița, găina de la masa de nuntă e boită cu roșu.

22). *Se pune, în virful caselor și altor așezări, un cap de animal făcut din lemn sau din alt material? Se întrebunțează craniile pentru protecția caselor, a copiilor, etc.?*

Cap de cal mort se pune în capul parilor de la gard, pentru protejarea caselor. În unele locuri se face aceasta pentru a feri de deochi (Bosia, jud. Iași), în altele, ca să nu mînuiește lupii dobitoacele. (Găinești, jud. Suceava).

În Smulți, jud. Covurlui, se pune, pe casă, chipul unui cap de cal sau de cucuș. În Piatra-N., acest cucuș e de tablă.

În Holda com. Broșteni, jud. Suceava, în virful caselor, la cei mai chiaburi, se face, din lemn sau din tinichea, un cucuș și o găină. Cucușul se așează într-o parte a virfului casei, și găina de cealaltă parte.

În Perieni, jud. Tutova, cînd se ivește molima „holera găinelor“, se spinzură, în țărușul porței, o găină moartă, zicînd că fuge boala.

23). *Ce animale se pun ca firme la hanuri sau ca sfirleze pe case?*

Cucuși (Bosia); cai, cucuși, urși, pisici, pești (Smulți); iepuri, vulpi, urși, oi, cucuși (Slobozia, jud. Vlașca); lupi, porumbei, pești, lei (Ialomița, Tecuci, Constanța, Dolj); paseri (Bogdănești), sînt firmele obișnuite la hanuri.

Ca sfirleze la case se pun, în Tătăruși, jud. Suceava, figurile de cai.

24). *Sînt jocuri de copii sau ceremonii în cari să se imiteze animalele sau cărora li se dă un nume animal?*

În cele mai multe din jocurile copiilor noștri figurează anima-

lele. De-a iepurașul ; de-a mama gaia cu cloșca și puii ; de-a cucu în grădină ; de-a lupul și oile, etc. sînt jocurile favorite. — Afară de aceasta sînt jocuri în care copiii își dau diferite nume de animale.

25). *Se crede că trebuie a îngropa animalele moarte (pentru cauze superstițioase) ?*

La această întrebare nu am primit nici un răspuns.

ARTUR GOROVEL.

PLUGUȘORUL

Bună seara la fereastră,
la boeri ca Dumnevoastră ;
noi de cite ori venim
tot la mese vă găsim,
dalbă-î împrejurul mesei,
numai dalbe jupînese ;
în gura paharului
floricica raifului ;
scrisă luna cu lumina,
și soarele cu căldura,
și cerul cu stelele,
și cîmpul cu florile.
Intră boerul în casă,
să uită la sfintele icoane,
și luă un arc înareat,
de nouă meșteri lucrat ;
il deteră în sus, il dădură'n jos,
il deteră într'un pîlc de po-
[rumbei ;
sboară unul cite unul,
zece pînă la doisprezece.
Cum fug porumbei,
așa să fugă dătăturile
și fermecătoriile.
Și d'asupra casei D-tale
îmi este o fermecătoare mare,
cu luleaua în dinți,
cu ochii beliți ;

dar noi s-o luăm de o mină
[de-un picior
și s-o svirlim în cel pîrîu,
ca să vadă lumea c-am făcut
[rău.
Eșînd afară pînă-n scară,
să meargă la griul lui în plim-
[bare.
Să întilni cu norocu lui în cale.
— Unde-ai plecat D-le ?
— La griu, tu, norocule.
Așa de părere de bine ce auzea,
pintenî calului că-mî da,
șapte pirloage-mî sărea ;
la griul D-lui cînd descăleca,
trei smicele că-mî rupea.
și în mină că le freca,
în buzunar că le băga,
nici pe-acasă că-mî mai da,
ci în tîrg la Focșani pleca,
și-mî cumpăra nouă oca de fer,
nouă și de oțel ;
ocaua de fer mare
90 de parale,
și cea de fer mic
numai un firfirie,
să mergem la Ioniță țiganul
care-î meșterul cel mare.

Cînd văzu atîta mahală de fer
 [mare,
 luă foile de-a spinare
 și-apucă pe drum și pe-o că-
 [cărare
 pînă dete într'un fund de mare.
 Măi țigane faraoane,
 Ia întoarce-te tu îndărăt
 că n'o să-ți fie munca de geaba,
 și-o să-ți fie pe bună plată,
 cum ți-am plătit și altă dată.
 Și se întoarce țiganul minios
 și trînti foile jos,
 și ilăul din spinare,
 și praftura din mină;
 se încinse cu un briu de lină,
 puse căciula pe spate,
 ca să-i fie bine a bate;
 dădură cioc, dădură boc,
 dădură tatarii cu brîncele,
 copiii cu pîntecele,
 și făcură nouă secerele
 imbirăgățele,
 la mănunchi cu viorele,
 să tragă flăcăi și fete mari din
 [ele.
 Și una pentru nepoata cea mai
 [bătrînă,
 care știa să tae griu mai bine;
 cu dreapta trăgea
 cu stînga polog făcea,
 din polog clae;
 turna pe dalba fața de arie,
 iar după aia nu se lăsa,
 luă o sapă și-o lopată,
 și discuțară grajd de piatră,

și-mi scoase doi fugari
 negrii ca corbi și iuți ca focul;
 cu picioarele-mi trăiră,
 cu nările-mi grăiră,
 cu urechile în saci turna
 căuș nu ne mai trebuia,
 și încărcară nouă cară
 cu povară
 nouă chivonești
 și nouă mocănești,
 să mergem la moară la baltă
 că-i mai știm seamă și de altă
 [dată:
 dar mi-i fîică c'om Insera,
 și boii că ni-o fura,
 c'am mai pățit și an așa.
 Dar să mergem la moară pe
 [sub pămînt,
 unde se macină aur și argint;
 dar hoța de moară
 de scîrțitul carelor,
 de hănitul oamenilor,
 puse coada pe spinare,
 ș'apucă pe drum la vale
 pîn ale cîtinele
 că mult i-era gustul de ele.
 Dar o luară de ciochină,
 ș'o așezară pe mălăi și pe făină,
 dar nu curgea mălăi și făină
 ci aur și mărgăritari,
 în curțile D-voastră boeri mari.
 Nu sîntem de ici, de colea,
 ci de la munți mari întuecoși,
 mai rămîneți boeri mari sănătoși.

(Din Timboești, jud. R.-Sărat).

Hristian N. Țapu.

DESCÂNTECE

De zgarbă (bubă vinătă)

Ajută-mi Mărie, Maică sfântă, ajută-mi Sf. Marie și maica și D-zeu, Marie maică ajută-mi. Ajută-mi zile rugătoare, zile închinătoare, 7 zile înălțătoare, 7 zile rugătoare. Mă rog de toate: de mică și de mare. Mă rog la a voastră putere, slujbă, botezare, sfințire, somn și de mare. Mă rog la a voastră putere, slujbă, botezare, sfințire, somn și de mare (?), plinsoare, suspinare, rugă, rugare, cruce, înghenunchiare, mătâni, praznice, sfinți, ingeri, apostoli, omul să aibă leac, izbăvire, și mîntuire, precum descîntăm. Ieși buba bubelor, puțul cîumelor, prin crierii capului, din fața obrazului, din culcușul ochilor, din albușul ochilor, din lumina ochilor, din măduva măselelor, din a dinților, nărilor, urechilor, grumazilor, din carnea oaselor, din siuge, din vine, din inimă, plămîni. Bubă albă, bubă vinătă, bubă neagră, bubă roșie, bubă obrintioasă, verinoasă, ieși din toate oasele. Ieși bubă cu vînt alb, cu vînt negru și vinăt, cu vînt galbăn năsădit, cu vînt obrîntit de 99 de feluri; nici de un fel să nu fie, nici de un fel să nu rămie. Vînt cu orbalț (aici se înșiră toate colorile), vînt cu ceas slab, ieși de la om N. N. din fire, din cap, grumaz, spate, ochi, urechi, picioare, mină și din toate măruntaele. Ieși vînt de 99 de feluri: vînt cu foc viu, vînt cu supărare, iusu alb (iarăși colorile repetate), cangrenă, grumazare de 99 feluri, vărsat, amețeală, întunecală, beție, friguri, bolnuzie, junghiu, hircă, nădușală, strinsori, țepi, vînturi necurate de 99 feluri. Ieșiți, mereți și vă ascundeți în codrii și munți pustii. Aceste vă poruncesc eu, cu descîntecul meu, leacul de la D-zeu.

(Cules din Vașcău, comitatul Biharului, Ungaria).

Vasile Sala.

De deochiū

XVI

Cînd cineva se simte amețit, îl doare capul și se aprinde la față, atunci se zice, că s'a deochiat. Imediat ce s'a priceput că e bolnav alcargă la babe cari descîntă de deochiū. Ele iaū o oală cu apă și un busuioac și mestecînd mereu cu busuioacul în apă, pronunță cuvintele următoare:

Cine-a rîmnit, a plesnit; cine-a deochiat, a crăpat; crape ochii: strigoicelor, moroicelor, deochetoarelor, rîmnitoarelor. De-o fi deochiat de voinic: crape-î boașele, să curgă pișatul, să moară. De-o fi deo-

chiat de nevestă : crape-î țiglele, cure-î laptele, să-î moară copiii de foame. De-o fi de fată mare : crape-î călcăile, pice-î cosițele. De-o fi deochiat de codru : sece-î rădăcinile, pice-î ramurile. De-o fi deochiat de vint, vintul se-î sece nările. De-o fi deochiat de gard : pice-î propetelele, cure-î nuelele. De-o fi deochiat de iarba, iarba să se usuce. Dumnezeu să-î dea leac și sănătate.

(Acestea se repetă de 3 ori și după fiecare repetiție aruncă un cărbune aprins în oală. Dacă în acest timp baba a căscat, a fost de deochi.)

De mușcătură de șarpe

XIV

Tru găleată, tru găleată, pasere pistrue, pe viță de vie se suie, pe (numele) îl mușcă, de otravă-l venină. Vița de vie o tăia, peste gard o arunca, mușcătura de șarpe o vindeca, de venin și de otravă-l desvenina, cu alun și cu boji îl descinta.

(Se descintă la oamenii și animalele mușcate de șarpe cu un băț de alun și cu boji. Apoi leagă rana cu lapte și cu boji.)

De bubă (guster)

Bubă albă, bubă neagră, bubă roșie, bubă albastră, bubă cu dalac, bubă cu isdat. Bubă domoală, bubă pripită, bubă cu umflături, bubă cu veninături, bubă călăscă, bubă văcească, bubă oiască, bubă căprească. Bubă ruminească, bubă țigănească, bubă rudarească, bubă ursărească, bubă căldărărească, bubă boierească, bubă sîrbească, bubă ungurească, bubă franțozască, bubă latinească, bubă nemțească. Din ziua toată ziua, din noaptea toată noaptea, bubă de 99 de feluri de bube, bubă bubelor, sora cîumelor, ieși de la [cutare] din inimă, din mină, din gît, din tot trupul lui, din toate vinele lui. Nu coace, nu răscoace, nu cușita, nu junghia. Cu limba te descinta, cu cușit alămat te tăia, la pămînt te muta. Eă te mut, tu să te muș, pe mină, pe vină, pînă ici în țărînă. În pămînt să-ți faci casă și masă și leagăn de mătășă. În pămînt să coc, să răscoi. Cutare să rămînă curat, luminat, ca aurul curat, ca argintul strecurat.

Se descintă cu cușit alămat.

De obrinteală

VIII

Amin, amin, descintecul de la mine leacul de la D-zeu și de la maica precistă. Leac din gura mea, din limba mea (cutăruia) ¹⁾.

1). Aceste cuvinte se zic de obicei la toate descintecole.

Plecă un om mare negru, calare pe-un cal mare negru, pe-un cîmp mare negru, prin mărăcină mari negri. Trecu cel om mare negru, peste un mărăcine mare negru; dete un mărăcine mare negru în piciorul calului mare negru. Incepu calul mare negru a șchiopăta ș'a necheza ș'a nu mai mergea. Descălecă cel om mare negru de pe cel cal mare negru. Scoase mărăcinele mare negru din piciorul calului mare negru. Nu scoase mărăcinele mare negru din piciorul calului mare negru, ci scoase din buba (cutăruia) obrinteala, usturăturile, mîncărimile, umflăturile. Din bubă, de sub bubă. Din carne, de sub carne. Din piele, de sub piele. Din vine, de sub vine. Cu limba le descintaî, cu mătura le mătuaî, din rădăcină le socaî, (cutare) să rămînă, curat, luminat, ca aurul curat, ca argintul strecurat. (Se descintă cu fir negru sau cărbune și cu mătura).

De vifor (șapă)

II

Vifor alb, vifor negru, vifor roșiū, vifor cit șapa, vifor cu brincă, șapă albă, șapă neagră, șapă roșie, șapă din vînturî, șapă din rouă. Din ziua toată ziua, din noaptea toată noaptea. Vifor și șapă ursărești, lăeșești, turcești, franțozești, nemșești, rusești. Ieșiți din dinți, de sub dinți, din măsele, de sub măsele, din rădăcinile măselelor și ale dinților. Ieșiți, nu cușitareși, nu sfredelareși, nu coacereși, nu răscoacereși. Cu limba vă descintaî, cu cușitu vă tăiaî, din rădăcină vă socaî. Cutare să rămînă curat, luminat, ca aurul curat, ca argintul strecurat.

(De la Catrina I. Caragea, din com. Șasa, jud. Gorj).

Aduate de **C. P. Canavea.**

De dragoste

VI

Tu pajură împăjurată, unde ai plecat iute și infocată? Am plecat să arz văile cu oile, munții cu pădurile. Nu arz văile cu oile, munții cu pădurile, și arz pe scrisul cutăreia. De l-oîū găsi în circiumă, șezînd, cu ibovnicile vorbind, cu fetele jucînd, acasă dormînd, să mi te faci șarpe mare, balaur, cu solzii de aur, la ursit tu să te duci, să-l plesnești, să-l isbești, la cutare să-l pornești.

O, tu stea, steluța mea, toate stelele să stea, dar tu să nu stai, că eū am soarele în piept, pe hainele mele, pe trupul meu; în doi umeri, doi luceferi, să se uite scrisul cutăreia la ei.

Plecaî pe cale, pe cărare; mă intîlnii cu ficiorul lui Iordan, cu capul încîrlionțat, sinul plin de dragoste indesar, și întrebă ce caută

cutare unde paserea măiastră n'a zburat, picior de om n'a călcat, numai flori aŭ crescut și aŭ împodobit, și eu am venit. Atunci fi-ciorul lui Iordan, bucuros, mina pe buciŭm a pus, cu buciŭm a buciŭmat, șapte fete de cucoane a adŭnat, capetele că le-aŭ tăiat, dragostele că le-aŭ luat, pe capul cutăruia le-a aruncat, cununiile aŭ împreunat, dragostele și iubirile le-aŭ bine cuvintat. Mari sint dege-tele mele, mare să fie numele meu, și vorbele mele, pe hăinele mele să se uite ursitul cu dragoste la ele, planuri de căsătorie să facă.

(Din Timboești, jud. R.-Sărat).--

Hristian N. Tapu.

NUME DE CINI DIN JUDEȚUL GORJIU

Abel	Bobonel	Cavaler	Ciuhurez	Dulfa
Abdon	Borcea	Cața	Ciocoî	Dulău
Alburiu	Bobu	Cățavălu	Cioroî	Dudău
Alineuș	Bobî	Cărzon	Cosman	Dumitra
Amurică	Bobei	Castor	Cornea	Dumitreana
Angelică	Boldei	Cesar	Codin	Dudaș
Arap	Busoi	Cerdaș	Codău	Duluș
Arpaduș	Bocsu	Centea	Corbea	Dulgheru
Aurică	Bumbescu	Cerbu	Corvin	Epuru
Aurel	Busuîoc	Cercel	Corobea	Epuranu
Avel	Bușă	Ciorea	Corba	Făget
Avrimăuț	Buda	Ciontea	Codel	Fătăluță
Azol	Bubi	Cioflea	Copoaica	Fedelei
Azor	Bursuc	Ciontu	Cucu	Fidel
Bălan	Beba	Cioban	Curva	Filador
Baron	Bursoc	Ciaciru	Cuceașda	Firică
Baraca	Bujor	Ciulin	Cuti	Fiduș
Bărăceanu	Blanșa	Cionta	Cuța	Firfirică
Bătrina	Brincoveanu	Cioara	Cheoralică	Filișanu
Baciŭ	Braica	Cioesu	Cuțu	Foarlici
Băcița	Brincea	Ciorică	Cutru	Foroagă
Bercu	Căpitan	Ciolău	Danoș	Fugilă
Bernand	Cain	Cioroî	David	Fulga
Bela	Cazacu	Cili	Diana	Furdui
Besoî	Carolina	Ciovică	Dirviș	Fudulache
Bițoluș	Carmeș	Ciolca	Domnica	Florea

ŞEZATOAREA

Florea	Iocu	Marghioala	Palantina	Suru
Florică	Iorgu	Marija	Păzon	Suliman
Floran	Iureş	Marişca	Pătronjel	Stela
Floricele	Ioviţa	Masinca	Petroşel	Stăvărache
Floriceică	Iris	Măgure	Păun	Şchiopu
Florana	Italia	Marchiza	Pintea	Schidoală
Frunză	Iulică	Micu	Pirca	Timpea
Flochin	Julieta	Miserea	Pipu	Talanca
Flocea	Jănică	Mircea	Puiu	Tătaru
Garofiţa	Jipea	Mititelu	Polina	Taboc
Girbea	Jucăl	Milan	Popeanca	Tatargiu
Gavril	Kelcea	Mitruţ	Porumbacu	Tăval
Găinuş	Kibraş	Modoala	Planton	Teşea
Giubega	Laba	Modrea	Prinţu	Ţitron
Gioroc	Labeş	Mozoc	Priboi	Ţiganu
Ghibon	Lăpădatu	Mucea	Profira	Ţircă
Ghimiş	Lăpăduţ	Murcea	Radu	Turcu
Ghiriman	Lăpăduş	Murgea	Rîndunica	Tuluş
Gherghina	Lăţa	Mures	Riga	Toflea
Ghiţa	Leba	Munteanu	Rorica	Ţucă
Ghizela	Lemnuş	Musteaţă	Rosa	Ţucu
Golea	Leu	Murşel	Roşca	Turin
Garson	Lion	Mura	Roşu	Tolea
Griva	Liscei	Năvod	Samur	Ţolea
Grivel	Lila	Neamţu	Samson	Tufaş
Groza	Liza	Nieicum	Samurache	Tulea
Guda	Loala	Negrilă	Sacol	Ţurloi
Guleruşu	Loti	Negru	Sarco	Trişca
Guduluş	Lotriţa	Negruş	Şet tea	Udrea
Guduluba	Lotru	Olga	Silva	Umbrea
Guran	Lupa	Osman	Sirbu	Ungureanu
Harapu	Lupea	Otelu	Sirmă	Ureche
Haîducu	Lupache	Ovid	Solomon	Ursa
Hector	Lupel	Ovreica	Sofia	Ursăi
Hercu	Lupu	Paris	Sultan	Ursăi
Hoşu	Luca	Pariş	Surdu	Ursu
Hristea	Macelariu	Parisache	Sunică	Ursache
Ibras	Mădăluşa	Păuş	Sunică	Usturoi
Iepuraru	Marchiz	Păpăilă	Subjirel	Vameş
Ion	Marcu	Palinea	Sulfină	Vasilică

ȘEZATOAREA

Vanilia	Vărgatu	Vilju	Volin	Zinca
Virjan	Vintilă	Vidin	Voda	Zanfir
Vampa	Victor	Viteazu	Vulpea	Zăplea
Valma	Viezure	Vișiniu	Vulpoiu	Zăpciu
Valmaș	Vidra	Viena	Vladimir	
Veron	Vidal	Viorica	Zalina	

NUME DE PISICI DIN JUDEȚUL GORJIU

Alba	Fița	Mindra	Negrușa	Steluța
Alburia	Friți	Mindrulica	Nica	Țigan
Anica	Frumoasa	Mărioara	Nișu	Țigăncuța
Anița	Frumușica	Marița	Oița	Țigăncușa
Azorica	Gălbinoșă	Masinca	Palinea	Țigărușa
Bălana	Gălbioara	Marin	Paraschiva	Țili
Becheru	Gherghina	Margalina	Picîu	Tisa
Catinca	Ghiță	Marghioala	Pitica	Țița
Cenușia	Gigulete	Matilda	Profira	Ungureanca
Cercelica	Gulerata	Matei	Roșca	Vasia
Cioara	Iancu	Marcu	Săftica	Vestița
Ciula	Ioana	Mișu	Sanda	Veta
Costache	Iordache	Mitroi	Sandu	Vidra
Epurica	Ilinca	Mia	Silvia	Vilica
Foarea	Italia	Mișoi	Sevastia	Vinețica
Florica	Joița	Mihai	Solomia	Viorica
Florana	Juniuria	Motloc	Smaranda	Vulpea
Fetița	Lila	Murgulița	Stanca	
Fili	Liza	Neagra	Staicu	

Aceste nume de cîni și pisici s'aun adunat in anul 1894 din 20 sate din județul Gorjiu prin școlarii gimnaziului din T. Jiū aici notați :

Alixeni (Hortopan Vasile și Grigore, și Popescu Gr. Const.) ; **Bălănești** (Guță Petre) ; **Bilteni** (Popescu Gh. Stef.) ; **Cărbunești** [Rogojanu Const., Popa Ion, Colțescu Titu, Iorga Năstase] ; **Cernădia** [Nuță Ion] ; **Corșoru** (Florescu Ion, Toropu Simion) ; **Costeni** (Icleanu Gr., Vasilescu Gh.) ; **Dănești** (Stupariu Gh.) ; **Horezu** (Lupulescu Pavăl, Opreșenescu Const.) ; **Sogrești-Moșneni** [Ilinca Petru] ; **Negoești** [Popescu N. Ion] ; **Piriu-Boia** [Frumușanu Matei, Piriianu Ion] ; **Peștișani** (Tabacu Ion) ; **Polovraci** (Petrescu Petre) ; **Roma-**

nești [Ivănoiu Titu]; Rovinari (Voinescu Alexandru și Rovinaru Const.); Stolojani (Tuculescu Ion); Tirgu Jiu (Cartianu Grigore, Rîmniceanu Mihaï, Mihuleț Gheorghe, Gheorghiu Gheorghe); Topești (Ciuncanu); Vierșeni (Uscatu Gr.); Gurenî (Blendea C. I.).

T. Jiă.

I. Moisilă.

DE ALE COPIILOR

Cînd copilul poate vorbi, se încep jocurile, veselia casei, a părinților. Auzi pe mulți: „s'aũ sculat vrăbiile, aũ deschis ochii, de acum nu se mai aude nici în cer nici în pămînt“. Interes mare e și din partea părinților și a fraților, ca copilul să fie vorbăreț, că: „cum e acuma are să fie și mină, etc.“.

Jocurile copiilor sînt cam cele ce urmează:

1. Cel mai simplu joc e **iți-ită**. — Copilul mic șede în pat, și dacă se află „încurajat“ la joc de altă cineva, vrea să plece, să se ascundă. Pune capul sub o buleandră, ori sub mină, și strigă, iar cel cu care se joacă îi răspunde succesiv: — Ița! — Ița! — Nu-î. — Unde-î? — Atunci copilul își arată fața, și celalt răspunde: — Iotilaî (uite-l).

2. Cînd copilul e de 3-4 ani, își dă, par'că, seama cînd mă-sa îl sperie că vine **cau**, **bau** [lupul etc.]; și acum vine încet la mă-sa, ori la alt cineva, pe care-l cunoaște, în brînci, cu capul plecat, ori acoperit cu ceva îngîinînd: **bau**, **bau**, **bau**.

Atunci i se răspunde: **valeu**: ne lupule, ne! — Băetul dă s'o muște pe mă-sa, și se descopere; iar mă-sa zice: Tu mi-ai fost?... ei, n'am știut!.. uite cum m'am speriat!

3. **Puțul**. — Copilul crește, și își începe jocurile singur. Cînd se bate popușoii, ori cînd el găsește ciocani, ia doi, și-i pune la oarecare distanță; paraleli, peste ei, la capete, pune alți doi, peste aceștia, în dreptul celor de desupt, alți doi, sau ceva mai apropiați de centru, și așa pînă crede el că și-a isprăvit puțul. Face ce face, **gresește** cum zice el: **hișină** patul, ori **gonește** motanul de-î atinge flutina, și se face apoi că plînge, pentru pierderea de muncă,... de bani etc. Acesta-î joc de vatră.

Fintină face, dacă-î minios, și afară, după groapă; înfinge o furcă de o palmă, două; pe ea leagă cumpăna, de a cărei vîrf atîrnă un căpăcel de chibrît, un căpăcel de cutie de vax, un fund de ulcică etc.

4. **Grapa.** — Când cresc bojii mari, încep grapele. Li se rup bojilor virful și se înfinge pe un băț, ascuțit la un capăt, pînă-l umple; se leagă de cele 2 capete cu un fir de tei, ori cu o desiră-mătură de la poala cămeșii, și grapa-i gata. Colbul de pe drum, cărat cu poala pînă la pragul prispei, se face movilițe și e grăpat.

5. **Cucoarele.** — Când e colb destul, băeții, saū mai bine „plodurile“ es pe uliță, să facă cucoare. Se așează 1-5 saū 6 de-a curmezișul drumului și pornesc, cu spinarea înapoi, cîntînd: cur-cur, cur-cur, etc., pune un picior în deschizătura celui lalt, mută apoi pe cel pus, astfel ca deschizătura lui să vie în călcăiul celui drept, etc., așa că urmele aū aparența unui cîrd de cucoare.

6. **Drum.** — Fac drum, cotit, cum vor ei, tirînd un picior prin colb.

7. Copilul a crescut, el poate memoriza un joc mai mare, cuvintele cari le înșotesc; se pot juca mai mulți. În orî ce joc, rolurile [doar acestea-s ca niște specii de teatre] sînt destul de numeroase, se învață pe din afară etc. Sunt unile, pe care toți, cînd se joacă, le-ar refuza, și fiind că unul trebuie să fie, se aruncă sorții, **sortes** al loturilor, orî zic, să cadă cutare rol celuia la care va pica cuvîntul cu care se termină un formulet, la a treia oară. Și maestrul de ceremonii, cel mai guraliv, spune începînd de la el, formuletul, cîte un vers la fie care. Toate cele ce urmează sînt adunate de la frații mei, Vasile și Leon.

Unalana, (una lala (?)	curcudel,
șadrăgana, (și-o drăgană [?])	vișinel,
și-o boghiță,	tipirichi (?)
măgăriță,	pichi, — care corespunde nu-
lanțu,	[mărului 10.
spanțu, (?)	

Cui cade, la a treia oară **pichi**, acela se face **lup**, etc.

8. **Cîntecul ariciului.** — Se știe, saū mai bine zis, știm noi, că un ariciu găsit, imediat își bagă capul sub țepi, apărîndu-se ca un boț de spin. El însă la sgomotul făcut prin lovirea a două fiare, scoate capul, chîr de-ar fi în mijlocul cînilor, și începe a juca. Copiii recitează, cînd găsesc ariciu:

ariciu,	și ăa fata lui Năgară,
ariciu,	cu cercei,
hogoricu,	cu ghiocel,
întră-n țară	cu un galbăn de 10 lei.
de te-nsoară	

9. **In ciuda fetelor.** — Cind o fetiță face nazuri și pleacă, atunci ceilalți cîntă în cor:

Utulu chieior de drac,
 șapte fete pe-un colac;
 și colacul de mohor,
 șapte fete pe-un topor;
 și toporul de oțel,
 șapte fete pe-un purcel;
 și purcelu-î miștal,
 șapte fete pe-un ghișal;
 și ghișălu-î fără mamă,
 șapte fete pe-o cîrlană;
 și cîrlana fără mișă,

șapte fete pe-o căpișă;
 și căpișa îi cam lată,
 șapte fete pe-o poiată;
 și poiata-î fără virv,
 șapte fete pe-un sovîrv;
 și sobîrfu-î fără floare,
 șapte fete pe-o cicoare,
 și cicoarea s'a plecat,
 șapte fete s'a 'necat;
 pacat că nu s'a 'ntimplat
 și tu să te fi înecat.

10. **Podul popei.** — Un piciliețu face minile pumni și le pune unul peste altul. Un al treilea zice: — „Mă sui în podul popei“, iar primul îi răspunde: — „Sui dacă poți“, și pune și el pumni. Un al treilea zice: — „Mă sui în podul popei“; al doilea îi răspunde: — „Sui dacă poți“, și pune și el pumni, și așa mai departe, pînă cînd pun toți băeții pumni, unul peste altul. Apoi, la isprăvenie, primul strigă și ceilalți succesiv răspund:

— V'ați suit în podul popei?
 — Ne-am suit, în podul popei.
 — Dar tigăița cu lăptișorul
 (unde-î?)
 — A mîncat-o mișele.
 — Dar mișele unde-s?
 — În podul popei.
 — Dar podul popei unde-î?
 — L-a ars focul.
 — Dar focul unde-î?
 — L-a stîns ploaia.
 — Dar ploaia unde-î?
 — A băut-o boii.

— Dar boii unde-s?
 — În țarna cu mălaiu.
 — Dar malaiul unde-î?
 — L-a mîncat vrăbiile.
 — Dar vrăbiile unde-s?
 — Intr'un pom stufos,
 cine a agrăi, să minince un
 unul de om, (c.... gros;
 să nu-î fie somn;
 unul de cine,
 să nu-î fie rușine;
 unul de rață,
 să nu-î fie greață.

Și apoi tac cu toții, cît tac. Rid pe 'nfundate... Și cei mai „avani“ încep să sglîndărească pe cei mai slabi de fire, pînă cînd acela strigă: n'auzi tu!... și porunca sa și jurămîntul de formă se împlinesc, mai rămîne de fapt, care cu toată stăruința corporației nu-și poate avea loc, din cauză că a fost caz „de forță majoră“!...

11. Unul cu un băț cu căciula pe ochi, vîjje un băț, iar ceilalți trebuie să se păzească. În bătătură e mai ușor. Cei ce se ișiesc

în preajma lui, nu fug, lăsându-l „caraghios“, cum zicem noi, ori „mofluz“, ori „să bea apă“, ei se adună în juru-i căutînd să-l apuce de spate, de-o mîneacă etc. — El se apără, dînd cu bățul și strigînd :

M'a trimes orbul
să cosesc bobul ;
pe cine-oîu lovi,
vina mea n'a fi !

Acela pe care-l lovește, îi iă locul.

12. **De-a ulcicuța.** — Se joacă cu un număr nepăreche de copii, d. e. 15. Șapte se pun jos, roată împrejurul focului ; ei sînt **ulcicuțele** ; în picioare stau alți 7, fie care în dreptul ulcicuței lui. Al 15-lea se duce la unul și-l întrebă : — „A cui e ulcicuța asta ?“ Acela răspunde : — „A mea“. Iar primul : — „C...m-aș pe ea“, și încep a fugi, ambiî în sens invers, și care atinge ulcicuța mai degrabă, acela devine posesor, iar celalalt se duce la altul și face acelaș rost.

Ca să ajungă la ulcicuța mai degrabă, ar putea da de-a dreptul, dar vezî e... foc foc la mijloc, și vai de acel ce-a răsturna o ulcicuță străină, și ele se răstoarnă cum le atingî.

13. **De-a dubasu sau de-a mija.** — În casă sau poiată, unul căzut la sorți, este legat la ochi cu o basmă, ori i se înfundă căciula pe ochi, și se duce la un părete împreună cu altul, pe cînd ceilalți stau departe. Aș loc următoarele întrebări și răspunsuri :

— Pe ce-ai mas ?	Și apoi cel slobod zice :
— Pe dubas.	— Două ace și-o andrea,
— Ce-ai ars ?	nați o ață și o curea,
— O mîneacă de cojoc.	și-o curea
— Ce-ai găsit în ea ?	de vacă rea,
— Două ace și-o andrea.	cînd te-ai întoarce
	hiți, de c.r la mine 'ncoace.

Apoi îl trage și fuge.

Dubasul caută să prindă pe toți. Nimenea n'are voe să se ascundă pe sub pat, pe sub sobă, ori prin esle, etc.. sub pedeapsă, de a nu se mai juca. — Cînd dubasul, cu minile întinse, prinde pe unul, se face că-l „stuche“ (scuipă) și îl întrebă : — „Ce-ai mîncat asară ?“ — Cela răspunde : — „Lapte cu sacară“, — și îl trimete „la casa dracului“ ori la „casa rea“. Așa urmează pînă îi prinde pe toți. Are voe, din cînd în cînd, ca să rădice căciula ori legătorea de la ochi, căci gustul lui ar fi să prindă pe vreunul din „casa rea“ care tot mai umblă, și apoi să strige : „ioți cutare... nu mă mai gioc“, iar altul să-l înlocuiască. Cînd e cînst, lucru rar, ca și la noi

bătrini, după ce i-a prins pe toți, dubasul, e dus din noă, se reciteze rîndurile de mai sus, numai că se adaugă la urmă :

pe cine-î prinde-n toiu,
să se facă mijoî !

și cel prins, dă-î rîndul la moară.

14. **Mița și șoarecele.** — Se face o horă mare, și doi băeți stau în mijlocul ei. Unul alege dintre cei din horă **mița**, și celalt **șoarecele**, și cel mai mare în vîrstă dă poruncă să prindă mița pe șoarece. După ce l-a prins, vin în locul celor din mijlocul horei, iar cei doi se duc de înlocuiesc golurile lor.

15. **De-a clopotul.** — Se joacă numai de 6-7 băeți. Se pun toți în horă, umăr la umăr, îndesați bine, iar în mijlocul lor stă limba de clopot, alesă prin modul cel mai sever și mai puțin coruptibil. Iși scoate căciula din cap, iar ceilalți toți îl apucă de păr și-l balanșesc. El țipă, păcătosul, iar ceilalți țipă : Mă, da cam dogit clopot avem !

16. **De-a pinza.** — Băeții se apucă de mină și se pun în linie dreaptă. Cel din frunte, întrebă pe ultimul : — Ce-mi dai babă cataramă ? — Ultimul răspunde : „Un cățel și un purcel“, iar primul adaugă : „Și pe Gheorghe de picior“.

Dacă Gheorghe d. e., era imediat după ultimul, după babă. Apoi primul cu tot lanșul, se duce și intră pe sub minele legate a babei și a lui Gheorghe, apoi, pe sub cea a lui Gheorghe și vecinul său, pînă ajunge la al 2-lea. Apoi îi ia și-î face ghem, cu mincle sucite cum stut ; ceilalți, primul și baba, se dau de-o parte și se întrebă : — Cine mi-a încurcat pinza ? — „Nu știu, am am să întreb“, și iaî elte un băț și se duc la ei. — „Cine mi-a încurcat pinza ?“, și cînd ridică beșele, înclcișii dau să fugă, se împedică, răsbesc, cad...

17. **Formulet :**

Unilca,	mingăr,	stoghil,
donilca,	olar,	moghil,
trinilca,	păscar,	tipirichi,
panilicica,	curpenita,	pichi.
ciugăr,	hoghița.	

18. **Formulet :**

Unel,	trece fața Grecului
dodel,	cu un cojoc
caracaș,	de moșoc ;
tae popa epuraș,	da-î în vale,
lingă moara Hancului,	tu-mi ești Floare.

19. De haz, cătră unul pe care-l cheamă Ion :

Măi Ioane,	ține mița
bazaoane,	de olgon
hai cu tica,	tirt în gura
la ciocane ;	lui Ion

20. Idem, cătră un Neculaï :

Neculaï	și nu mai rasare ;
Bulaï	pe valea gîndacului,
samănă malaï	tuști în c.rul dracului.
și pe deal și pe vale	

21. Cînd copiii trec pe drum, alții îi întîmpină cu :

— Un' te duci ?	— Lui Mihaï
— La Tecuci.	— Unde șede ?
— Ce să faci ?	— Peste drum.
— Cozonaci.	— Cum îl cheamă ?
— Cui să-î dai ?	— Nu știu cum.

22. Cînd băeții și fetele mici, staîu pe valea Berheciului, păs-cînd vitele, și fiind nour cîntă cîntecul următor. Noi, îl mai cîntam, cînd era să ne desbrăcăm spre a ne asvirli în apă, să iasă soarele :

Luci, soare, luci,
că ți-om da un pumn de nuci,
și-o pereche de papuci !

23. Următorul cîntec spus de frate-meu, după fata Ioana Gh. Mișu, nu e după o construcție curioasă. Cunoaștem cum se vorbește păsărește la țară, d. e. : **Ce-pi ma-pa-i-pi fa-pa-ci-pi ? — Ghi-pi-ni-pi ?** Tot așa avem și aici : — Cana grîu, cana sacară, cana știî vorba de-asară ? Dacă știî, la ce mă întreghi ? — Cana știî, cana pricechi.

Adică, presemne, vorbeaî o fată cu un flăcău saî pe dos : ei fa, știî ce-am vorbit asară ? (Să se intilnească și astă seară), știu, răspunde fata, și deaici, hai ! pe poesie, ca să nu priceapă și vul-gul de ploduri !!

24. **Către un țigan**, care strigă prin sat : cheptini de laut, che-eeptiniiii ; ciure-avem, ciure, etc. :

Măi țigane,	noaptea la borș,
răpănos,	pune șaua
pune șaua	pe găină,
pe cucos	pleacă noaptea
și pleacă	la făină.

25. Cînd văd trecînd pe drum vre-un copil, vitejiî il ieî cam în caraghios, ca și cum, nici n'ar fi Român :

— Măi băete de la Eși
fără poale la cămeși
cum te cheamă ?

Și altul răspunde :

— Soarbe zamă,
înghite gălușcă,
ține c.rul pușcă.

26. Când prăpădesc cîte ceva, băeții scuipă în mijlocul palmei și zic : — „Scoate drace ce-ai furat, că te duc la spinzurat“, apoi lovesc cu muchea palmei în scuipat, și se uită în cotro sare stropul cel mai mare, într' acolo pleacă de caută.

27. Pe cîmp, pe la cules de vie, băeții prind gilgărița, saū-vaca domnului, saū călugărița și o pun pe mină. Aceasta, după ce face recunoașterea terenului, sboară într'o parte. Băeții, o plimbă de colo pînă colo, îngrămădind-o către virful degetelor strigînd : — Galgariță, mălgariță, încotro-î zbură, într' acolo m'oîu însura !

28. Cîntec cătră luna nouă. — Copiii sar în sus pe colțul prispei, și zic :

Lună nouă	și alții : Lună nouă,
dă-ne nouă	lună nouă
pungi cu bani	sănătos m'ai găsit
boală-n dușmani!	sănătos să mă lași!

(Auzile, ca toate cele neînsemnate, de la frații mei).

29. Cîntec către fete sbrehude (care se leagă-n băeți).

Soarele la prinz,	fetele nechează ;
fetele cu minz ;	soarele la toacă,
soarele de-amează,	fetele se joacă,

30. **Formulețul degetelor**, despre istoria epurelui.

Părinții își înveselesc copiii, pe cei mai mici, gîdilindu-î, pe cei mai mari, făcîndu-î să ridă la cuvinte și istorii. Copilul ține palma deschisă, tata saū mama cu stînga îl apucă de gleznă, iar cu cea laltă îl gîdilă în mijlocul palmei, pentru care copilul rîde. Spuitorul zice :

— Ici stă epurile (gîdilindu-î podul palmei) ; ista îl stirnește (apucă și-î sgîlție degetul cel mare) ; ista îl gonește (idem arătătorul) ; ista îl prinde (idem mijlocașul) ; ista îl frige (inelarul) ; ista (cel mic) zice : — Dați-mi și mie o bucățică. — „Ba țî-om da un c...țel, că n'ai păzit oile, pe valea cu florile“.

31. **Mortul**. — Mortul se joacă pe la priveghiuri. Unul se preface mort, se lungește, cu minile pe pept, pe pămînt. Șapte inși

caută să-l ridice, cu cîte-un deget. Ceî 7 copii saū oamenii puși împrejurul celui de al doilea mort, ascultă afirmările unuia dintre ei, iar ei răspund ori adevăresc. Unul zice :

— Noi șapte frați.	— Șapte și doi frați ai dracu-
— Noi șapte frați.	(lui să-l ridicăm.
— De dracu adunați.	— Șapte și doi frați ai dracu-
— De dracu adunați.	(lui să-l ridicăm.
— Măi, aista e un om mort.	— Sus !
— E un om mort.	— Sus !

și mortul e ridicat în sus cu puterea dracului.

Am uitat să spun că în timpul acesta, cit se face jurămintul și invocarea, toți staū cu cîte un deget sub prefăcutul mort.

32. Să scoată apă din ureche. — Băceji, vara, se duc să se scalde, mai în toate Duminicile și sărbătorile și cîte odată și în zile de lucru. Găsesc o mare vitejie de a se da cu capul afund, de a merge cu capul afund și cu picioarele în afară. Apa le intră în ureche, se înălzește, se „hurducăe“ etc. Băceji astupă urechea cu palma, sar în sus și strigă :

Auriș,
păcuriș,
scoate apa din ureche,
că îi-oî da o para veche.

33. De-a barza (la priveghiū). — Un băiat se îmbracă, saū își pune în cap un suman ; iar după ce și-a astupat capul, bagă pe o mincă o mină în care ține un plisc făcut de lemn, saū de fer (sîrmă) ; cu el ciocănește, saū „pișcă“, ori „cîuche“ pe cine vrea. Nu-î așa de nostim, cum l-am descris eū. Jocul e jucat de un meșter care știe cum își șterge barza ciocul de pămînt, cum „cîuche“ ea, rar și îndesat, cum se uită într'o parte și nemerește în alta etc. Femeile țipă, fetele strigă, oamenii rid „serioși“, luminările ard la capul mortului, mortul e străin pentru lume. O ploscă cu rachiu întocmai ca la nuntă, se plimbă de la „bot la bot“.

34. De-a calul (la priveghiū). — Unul se face cal și e îmbrăcat cam grosior : vre-un cojocel ; el se apucă cu minele de gîtul altuia, îmbrăcat și el, pentru ori ce întimplare ; în brațe, acesta ține un băț, în care are o oală, pusă de cei cu casa la îndămînă. Picioarele lui slut, împreună cu ale celuiilalt, picioarele calului ; trupul celui de pe urmă e trupul calului, pe care se încălecă al treilea. Călărețul își poartă calul de ici colea, calul joacă, sare, nechează, mai svirle, mai face cîte un marafet, saū un naz, saū un mărăs (mărazuri) cum se

mai zice. Asta, ca să cunoască toată lumea ce fel de cal are. Apoi se începe iarmarocul.

— Cit imi dai pe cal? întrebă călărețul pe un privighetor.

— Un ciur de făină, și-o bucată de slănină. — Călărețul, la altul:

— Cit imi dai pe cal? și il laudă, etc., il joacă, sare, svirle cu copita, niște ciobote mari cu potcoave adevărat de cal. Când in sfârșit vede călărețul că hazul se cam moae, se duce la unul cu care avea vorbă, și zice:

— Cit imi dai pe cal? — Cea răspunde:

— Doi lei și un ort. — Iar călărețul:

— De cit doi lei și un ort, mai biue să-mi văd calul meu mort.

Și cu ghioaga din mină trage în capul calului, de unde încep a cădea hirburile: toarta, buza, bardanul, fundul.

(Din Țăpu, jud. Tecuci).

Tudor Pamfile.

C I N T E C E

488.—Foaie verde de areu,
cine șede-n gherghelcu?
Gheorghe ibomnicu meu.
Și-mi face cu mineca,
să mă duc Duminica.
Atuncia mie nu-mi vine;
lasă-te Gheorghe de mine.
Nu mă las, mindră, de tine,
plu' o face salca nuci,
și salcimul mere dulci;
atunci mindră, nici atunci.

(Spus de Gh. A. Șolaru, băiat din com. Urochești, Gorj).

499.—Vilvie lumea de noi
că ne iubim amindoi.
Iasă lumea să vorbească,
numai puica să-mi trăiască,
pe mine să mă iubească.
Zică lumea or ce-ar zice,
dragostea să nu mi-o strice.
Zică lumea or ce-o vrea,
dragostea e tot a mea.

la vezi mindra mea cea dragă,
trece drumu nu mă 'ntrebă,
nici n'o rog, nici n'o poftesc,
căci ca ea eu măi găsesc,
măi frumoasă, măi de neam,
nu ca dînsa de ligan;
măi de neam și măi de viță,
nu ca ea: o rudăriță.

[Auzit de la Gh. N. Cauavea din com. Dănești.

500.—Foaie verde de aglas
Mărițo cum ai rămas,
cu mușcătura în obraz?
Na la neica batista,
de-ți șterge mușcătura,
că te bate mumă-ta.
Să mă bată cit de mult,
după altu nu mă duc.

(Auzit de la lăutaru Dumitru Safti din com. Dănești).

501 —Frunzuleană ș'o lelea
eși mindră pină-n șușea.

— Nu pot neică ca să es,
e' am o ușă scîrțietoare,
o călălușă lătrătoare,
ș'o mătușă șimțitoare.

— Să te învăț eu ce să faci:
pune sus mîna la grindă,
tae un codru de slănină,
unge ușa la țîșină;
moae pîne-n lapte dulce,
dă cățalii s'o minince;
ia o mină de cenușă,
dă cu ea 'n ochi la mătușă,
să orbească, lua-o-ar dracu,
să îndrăgească neica patu.

502.—De cînd maica m'a făcut
soarele nu m'a văzut.
Nici luna, nici soarele,
numai căprioarele.
Căprioară surioară
nalță-te-n două picioare,
roade poala codrului
și virfu Vulcanului
să văd raza soarelui

(Auzite de la Manda Emanoil, lăutar, com. Dănești).

503.—Foaie verde lemn de nuc
cine n'are dor în trup,
să vie să-l împrumut,
că la mine este mult,
că mî-e trupu plin de dor,
ca cîmpu de tîmîior.

(Auzit de la Nicolae D. Oproșu, băiat din com. Dănești).

504.—Foaie verde bob năut
scoal' mindră din așternut,
de dă-mi gura s'o sărut,
să fie cui te-a făcut.
Că cine te-a făcut pe tine
par' că m'a întrebat pe mine,

așa naltă și subțire,
și la trup făcută bine.

[Auzit de la Gr. St. Baltă, flacău din Dănești].

505.—Frunzuliță două poame,
năcăjitu-i omu, doamne,
cînd se culcă și n'adoarme,
și minîncă făr' de foame.
Năcăjitu-i el atunci,
vinde boii și ia junci,
și văcșoarele juninci
ca să ia mindri papuci
și rochițe d'ele'n cruci.

(Auzit de la Gh. N. Canavea, băiat din Dănești).

506.—Foaie verde de păroasă
m'a făcut maica frumoasă
și mă lasă închisă-n casă.
Iviî ochii pe fereastră
și văzui pe Petru în coastă
cu minile în podînari
tot scoînd la crăițari
și la cripsorei ceî mari
și plătind la lăutari.
Lăutarii ce cîntău,
boeri mari se minunau,
cocoanele suspinau,
pe besmele se ștergeau,
pe besmele de matasă
cusute de Ioana 'n șase,
pe besmele de arnică,
cusute de Ana în cincî,
pe besmele de bumbac,
cusute de Ioana în ac.

507.—La fereastra din obor
bate murgu din picior
să mă deștepte din somn
să pun șeaua binișor,

să mă duc unde mi-e dor :
la mindra cu pleptu gol.
Cînd pusei picioru-n scară,
șapte mindre leșinară ;
cînd pusei și celalalt
leșina Marița 'n pat.

508.—Frunzuliță peliniță,
dacă ai fi neichi drăguță,
ți-ar face neica căruță
cu roate de tertecuță,
cu osii de viorele,
visitiu de micșunele
cu caii de păsărele,
să ție la priporele,
că acolo-s mindrele mele,
care mă iubeam cu ele,
din tinerețele mele.

509.—Bine-mi șede cu nevastă,
ca cocoșului cu creastă ;
bine-mi șede cu muere,
ca cocoșului cu pene ;
bine-mi șede cu bărbat,
ca cocoșului cu cap.
Cruțiuliță de argint,
amîndoi v'ați potrivit,
cum în gene și-n sprincene
ca doi golumbei în pene.

(Spune de Nic. D. Oproșu din Dănești).

Alexandru S. Șelaru.

510.—Săracele dragostele
piscue ca vrăbiile
pe sub toate gardurile,
Dragostele de demult
eu nu știu ce s'o făcut.
Nu știu în cîmp o adormit
ori în codrii o rătăcit
ori în apă s'o inecat.
De-aș ști că s'o inecat

ași scrie la popa în sat
să scrie la năvodari
să întindă năvoadele
să prindă dragostele.

[Auzit de la Ruxanda Nicolau, Cotirgaș].

511.—Foileană lemn pirlit
pe cel deal, pe cel colnic
mere-o fată c'un voinic,
dar voinicul șuerînd
și puicuța lui plingînd ;
și așa șuera frumos,
de pica frunza pe jos ;
și așa șuera cu jale
de pica frunza în carare.
Da voinicu așa zicea :
— De ce plîngi puicuța mea,
ori drumul l-ai rătăcit
ori voinicul l-ai urit ?
— Drumul nu l-am rătăcit,
voinicu nu l-am urit,
dar mi-i dor de mămuța
că l-am supt țitișoara
și l-am fript inimioara.
Eu așa te-oiu blăstăma :
să treci prin pădure deasă,
lupi înainte să-ți iasă,
și murgul să ți-l trîntească,
mina dreaptă să-ți scîntească,
și cea stîngă
să ți-o frîngă ;
să ții friul cu dinții,
să mi-i murgul ca mușii,
să te vadă părinții ;
de blăstămul puicuții
să te vadă lumea toată
de blăstămul la o fată.

(Auzit de la Anuca Il. T. Mustea,
Crucea, com. Broșteni, Suceava).

Leon Mrejeriu.

NOTE BIBLIOGRAFICE

L. Bachelin. Esquisses Roumaines. I-ère série. Littérature, folklore et art. — Bucarest, H. Steinberg, éditeur, 1903. — În un volum de 292 pagini, sînt reunite mai multe studii, scrise cu talent. Autorul e deja cunoscut prin alte lucrări anterioare, în limba franceză, iar folkloriștii trebuie să cunoască, în special, volumul seǔ *Sept contes roumains*, tipărit în colaborație cu D. Jules Brun [Paris, Firmin Didot et C-ie, 1894]. — Acest nou volum începe cu un studiu asupra folklorului nostru. Adept al teoriei mitologice, face o ochire asupra basmelor noastre, din acest punct de vedere. Liber e ori cine să susție ideile cari-î convin, și nu vom face D-lui Bachelin nici o învinuire, dacă sîntem partași ai altor teorii; îi puteam bănuî, însă, pentru că tipărend, în 1903, un studiu asupra folklorului nostru, nu ține seamă și nu menționează de cit lucrări de acum zece ani în urmă. Și de atunci cit s'a scris! D. B. afirmă că: „leur folklore (al nostru, al rominilor) est une mine d' une abondance extra ordinaire, à peine exploitée...“ Și-l scuzăm să creadă aceasta, de oare ce D-sa, di ntot materialul de folklor îngrămădit pînă acuma, cunoaște numai colecțiunile Ispirescu, Stăncescu, Slavici (?), G. Dem. Teodorescu și Creangă. Toate aceste colecțiuni, afară de cea a lui Teodorescu, aǔ puțină importanță, din punct de vedere folkloristic, și nu prea cunoaștem care e activitatea folkloristică a D-lui Slavici, pentru a fi pus în rîndul fruntașilor noștri adunători. Credem de asemenea gratuită afirmarea D-lui B. că colecțiunea Ispirescu este: „la plus authentique, la moins suspecte d'interpolations“. — Autorul mai are două studii: *Crăciunul și Anul nou*, în cari descrie obiceiurile noastre. În unul din aceste studii (p. 97) citează pe G. Dem. Teodorescu astfel: „Incerări critice asupra Credințe, datine și moravuri ale poporului romin“, cea ce dovedește că D. Bachelin nu e prea familiarizat cu limba romină, ceea ce îl poate face să comită multe greșeli în aprecierile sale. Restul volumului cuprinde alte lucruri, de sigur bune, cari nu ne interesează ca folkloriști. În definitiv cartea se citește cu plăcere, și va contribui să răspîndească numele de romin printre străini cari, și astăzi încă, ne confundă, cînd cu turcii, cînd cu sirbii și bulgarii.

A. G.